

ISSN 2226-0099

Міністерство аграрної політики
та продовольства України
державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет»

Таврійський науковий вісник

Випуск 87

Херсон – 2014

*Рекомендовано до друку вченою радою
Херсонського державного аграрного університету
(протокол № 6 від 26.03.2014 року)*

Таврійський науковий вісник: Науковий журнал. Вип. 87 - Херсон: Гринь Д.С., 2014. - 362 с.

Видається за рішенням Науково-координаційної ради Херсонської області Південного наукового центру Національної академії аграрних наук України, вченої ради Херсонського державного аграрного університету та Президії Української академії аграрних наук з 1996 року. Зареєстрований у ВАК України в 1997 році “Сільськогосподарські науки”, переєстрацію пройшов у червні 1999 року (Постанова президії ВАК № 1-05/7), у лютому 2000 року (№ 2-02/2) додатково “Економіка в сільському господарстві”, у червні 2007 року (№ 1-05/6) додатково “Іхтіологія” та у квітні 2010 року “Сільськогосподарські науки” (№ 1-05/3). Свідцтво про державну реєстрацію КВ № 13534-2508 ПР від 10.12.2007 року.

Редакційна колегія:

1. Базалій В.В.	- д.с.-г.н., професор, головний редактор;	
2. Морозов В.В.	- к.с.-г.н., професор, заст. головного редактора;	
3. Федорчук М.І.	- д.с.-г.н., професор, заст. головного редактора;	
4. Подаков Є.С.	- к.е.н., доцент, відповідальний редактор;	
5. Ушкаренко В.О.	- д.с.-г.н., професор, академік НААНУ;	
6. Євтушенко М.Ю.	- д.б.н., професор, чл.-кор. НААНУ;	
7. Лавриненко Ю.О.	- д.с.-г.н., професор, чл.-кор. НААНУ;	
8. Пелих В.Г.	- д.с.-г.н., професор, чл.-кор. НААНУ;	
9. Андрусенко І.І.	- д.с.-г.н., професор;	
10. Арсан О.М.	- д.б.н., професор;	23. Мохненко А.С. - д.е.н., професор;
11. Благодатний В.І.	- д.е.н., професор;	24. Наконечний І.В. - д.б.н., професор;
12. Бойко М.Ф.	- д.б.н., професор;	25. Нежлукченко Т.І. - д.с.-г.н., професор;
13. Вовченко Б.О.	- д.с.-г.н., професор;	26. Пилипенко Ю.В. - д.с.-г.н., професор;
14. Гамаюнова В.В.	- д.с.-г.н., професор;	27. Соловийов І.О. - д.е.н., професор;
15. Грановська Л.М.	- д.е.н., професор;	28. Танклевська Н.С. - д.е.н., професор;
16. Дебров В.В.	- д.с.-г.н., професор;	29. Філіп'єв І.Д. - д.с.-г.н., професор;
17. Кудряшов В.П.	- д.е.н., професор;	30. Ходосовцев О.Є. - д.б.н., професор;
18. Лимар А.О.	- д.с.-г.н., професор;	31. Шерман І.М. - д.с.-г.н., професор;
19. Мармуль Л.О.	- д.е.н., професор;	32. Лазер ПН. - к.с.-г.н., професор.
20. Міхеєв Є.К.	- д.с.-г.н., професор;	
21. Морозов Р.В.	- д.е.н., професор;	
22. Морозов О.В.	- д.с.-г.н., професор;	

ЗМІСТ

ЗЕМЛЕРОБСТВО, РОСЛИННИЦТВО, ОВОЧІВНИЦТВО ТА БАШТАННИЦТВО	3
Базалій В.В., Найдьонова В.А., Вожегова Р.А., Морозов О.В., Малярчук М.П., Біднина І.О., Морозов В.В. Аналіз структури посівних площ і системи сівозмін на зрошуваних землях Херсонської області.....	3
Аверчев О.В. Динаміка обсягів виробництва круп'яних культур в Херсонській області	12
Бсленіхіна А. В., Костромітін В. М., Шелякіна Т. А., Жижка Н. Г. Особливості формування урожайності і якості сортів проса залежно від умов року та фону живлення в східній частині Лісостепу України.....	19
Бондарь Т.М. Добір кращих ліній отриманих при самозапилени сестринських гібридів кукурудзи плазми Айодент	24
Василенко Н.Є. Вивчення та проведення оцінки доборів в колекційних розсадниках огірка Ніжинського сорто типу та проведення аналізу насінництва	28
Дудченко В.В., Морозов Р.В., Марущак Г.М., Вожегов С.Г., Дяченко К.С., Чекамова О.І. Диверсифікація виробництва і переробки рису як перспективний напрям формування конкурентоспроможності продукції галузі рисівництва в Україні	33
Жуйков О.Г. Ринок гірчиці в Україні: стан, проблеми, перспективи.....	39
Заверталюк О.В. Вплив строків сівби і заходів контролювання бур'янів на врожайність качанів кукурудзи цукрової.....	48
Карапіра С.І., Мішин С.М., Когут І.М. Продуктивність простих та трьохлінійних гібридів соняшнику з високим потенціалом посухостійкості	53
Макуха О.В., Федорчук М.І. Вплив агротехнічних заходів на якісні показники насіння фенхелю звичайного в умовах півдня України	56
Марковська О.Є. Ефективність бакових сумішей гербіцидів та регуляторів росту на пшениці озимій в південному Степу України	60
Міхеєв Є.К. Точне землеробство – інноваційний підхід. Частина 1: Система підтримки прийняття рішень, як компонента системи точного землеробства (СТЗ).....	64
Окселенко О.М. Вплив інкрустації насіння мікродобривом і протруйником на формування врожайності кукурудзи цукрової при різних строках сівби	70
Покопцева Л.А. Вплив передпосівної обробки насіння на продуктивність соняшнику у Степу України	75
Степанова І.М. Вплив агротехнічних заходів на вміст каротину в плодах посівного томата на півдні України	80
Терьохіна Л.А. Удосконалення насінницького процесу буряку столового.....	83
Ушкаренко В.О., Тищенко О.П., Коковіхін С.В. Взаємозв'язок величин сумарного випаровування між різними сільськогосподарськими культурами.....	87

Філіпов Є.Г. Економічна оцінка елементів технології вирощування сафлору красильного в умовах зрошення півдня України.....	91
Фостолович С.И. Енергетична оцінка технології вирощування вики ярої на зерно.....	96
Чернишенко П.В. Характеристика сортів сої за екологічною пластичністю урожайності та якості насіння в умовах східного Лісостепу України.....	99
Щербаков В.Я., Грицев Д.А. Продуктивність соняшника залежно від типу контролю забур'яненості	106
ТВАРИННИЦТВО, КОРМОВИРОБНИЦТВО, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПЕРЕРОБКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	
Баранова Г.С. Характеристика відгодівельних якостей свиней різних генотипів.....	113
Новикова Н.В. Вплив стрес-факторів на забійні властивості та м'ясні якості свиней породи Ландрас та Велика біла.....	117
Нежлукченко Н.В. Адаптаційна здатність овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи за відтворювальними ознаками походженням із різних ліній.....	121
Пелих В.Г., Чернишов И.В., Левченко М.В. Прогнозування прояву компенсаторного росту і відгодівельних якостями свиней за інтер'єрними показниками	124
Сухарльов В.О., Яковлев К.І. Гістологічні особливості шкіри романівських овець української популяції і їх значення в селекції породи ..	129
МЕЛІОРАЦІЯ І РОДЮЧІСТЬ ҐРУНТІВ	
Гаврюшенко О.О. Особливості біоіндикації моделей техноземів Ікопольського марганцеворудного басейну при їх сільськогосподарському освоєнні.....	137
Солоха М.О. Методичні підходи щодо створення ортофотоплану на базі аерофотозйомки з ДПЛА для картування ґрунтового покриття	140
ЕКОЛОГІЯ, ІХТІОЛОГІЯ ТА АКВАКУЛЬТУРА.....	
Бабікова К.О. Забезпечення якості послуг та продукції в аграрному туризмі	147
Багорка М.О. Функціонування системи екологічного маркетингу в аграрній сфері економіки	152
Богославська А.В. Удосконалення методичних засад управління та регулювання процесу розвитку заповідних територій і об'єктів.....	157
Гейна К.М. Особливості промислового використання ляща Дніпровсько-Бузької гирлової системи	165
Мухіна І.А., Хорунжий І.В. SWOT-аналіз діяльності рибних господарств Херсонської області.....	171
Оліфіренко В.В., Козичар М.В., Рачковський А.В. Оцінка якості рибпродукції Дніпровсько-Бузької естуарної екосистеми за вмістом радіонуклідів	177

Сироватка Д.А., Бех В.В. До питання ембріогінезу білого амура (<i>Stenopharyngodon idella</i>) отриманого з використанням кріоконсервованої та нативної сперми	181
Стратічук Н.В. Сталий розвиток - виклик людства глобальними загрозами	186
Шахман І.О., Пилипенко Ю.В. Еколого-економічна оцінка підземних водних ресурсів України.....	190
Шерман І.М., Кутіщев С.В., Кутіщев П.С. Проблеми екологічних трансформацій гідрологічного режиму Дніпровського лиману та перспективи біологічної меліорації.....	196
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	202
Антофій Н.М. Вибір стратегічних напрямків державної політики України в сфері споживання і заощадження	202
Бездітко Ю.М. Структурні показники стану готівкового грошового обігу в Херсонській області.....	207
Віроzub О. Д. Управління збутом сільськогосподарської продукції	212
Грибова Д.В. Стабілізація та подальший розвиток овочівницької галузі в АР Крим.....	218
Губін В.В. Теоретичні засади економічного аналізу діяльності сільськогосподарських виробників	222
Карнаушенко А.С. Методи оцінки ефективності фінансування інноваційної діяльності фермерських господарств	230
Кирилов Ю.С. Роль та місце агрохолдингів в подальшому розвитку аграрного сектору економіки України.....	237
Кисельов К.Ю. Статистичний аналіз факторів, які впливають на споживання яловичини населенням України	249
Кисельова Р.А. Теоретичне обґрунтування алгоритму ідентифікації еколого-економічних ризиків у водогосподарсько-меліоративному комплексі України.....	253
Корнієцький О.В. Концепція укладання транспортних контрактів в умовах міжрегіональної взаємодії	259
Ксьонжик І.В. Інформатизація соціальної інфраструктури села як потенційний базис відродження соціальної сфери сільських територій	267
Ксьонжик І.В., Алупой Т.А. Податкова регламентація формування фінансової звітності сільськогосподарських підприємств	274
Мармуль Л.О., Марандюк К.А. Аудит основних засобів виробництва сільськогосподарської продукції	278
Михаленко І.В., Базалій В.В., Коковіхін С.В., Лавриненко Ю.О. Світові тенденції агробізнесу зернових культур	282
Морозов Р.В. Організаційні засади створення кластерних формувань в рисівництві.....	294
Непом'яца О.В. Інноваційно-інвестиційна діяльність розвитку підприємств сфери водного господарства України.....	299
Подаков Є.С. Напрями удосконалення податкової політики та її вплив на економічний розвиток України.....	305

Потишняк О.М. Система управління якістю в інтегрованих аграрно-текстильних формуваннях	312
Пристемський О.С. Методичні підходи до формування системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва	317
Соловійов А.І. Створення та впровадження нових інформаційних систем в аграрних виробничих структурах	321
Соловійов І.О. Стан та перспективи розвитку рибного господарства в Україні	326
Танклевська Н.С., Голович Н.М. Значення бенчмаркінгу в економічній безпеці сільськогосподарських підприємств	330
Фомішина В.М. Роль самофінансування в інвестиційному забезпеченні зовнішньоекономічної діяльності підприємств	335
Царук В. Ю. Формування організаційно-економічного механізму інноваційної інфраструктури в промисловості	341
Червяков І. М. Методика оцінки діяльності регіональних кластерів	350
Шерман Є.М. Кластерний підхід до реалізації транснаціональних проєктів як фактор збільшення надходжень до державного бюджету	357
Анотації	361
Аннотации	376
Summary	392

УДК: 336: 334.723

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Пристемський О.С. – к.е.н., доцент, Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. Одним із найважливіших завдань економічної науки є формування принципів, методів та інструментарію забезпечення стабільної та ефективної діяльності економічних суб'єктів. При цьому головна увага на сьогоднішній день повинна приділятися формуванню цілісного забезпечення системи фінансової безпеки, оскільки в економічній системі все більшого значення набувають відносини щодо управління фінансовими ресурсами та оптимізація їх використання, а також фінансові важелі і методи, що забезпечують стабільну та ефективну діяльність господарських суб'єктів. Питання фінансової безпеки є актуальними для різних груп суб'єктів господарювання. Основною з них, звичайно, є підприємства.

Не зважаючи на значну кількість проблем у сфері забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва і, як наслідок їх без кризової та ефективної діяльності, основною з них є недостатня увага, що приділяється підприємцями контролю за своїми ризиками, уповільненою реакцією на виникаючі кризові ситуації та нездатність здійснювати ефективне фінансове управління. До того ж рівень розвитку економічної науки на сьогоднішній день дозволяє вирішити більшість з проблемних питань.

Стан вивчення проблеми. Теоретичними дослідженнями у сфері фінансової безпеки держави та суб'єктів підприємництва, а також окремими теоретичними аспектами, необхідними для формування системи фінансової безпеки, займалися такі вчені як: Е. Альтман, Дж. Агенті, О.І. Барановський, В. Бівер, М.Д. Білик, І.А. Бланк, О.Д. Василик, К.С. Горячева, А.О. Епіфанов, М.М. Єрмошенко, Г.П. Іванова, С.М. Ілляшенко, В.Г. Крижанівська, В.В. Ковальов, Е.М. Коротков, Л.О. Лігоненко, Р. Ліс, Т.М. Мельник, В.П. Москаленко, Є.В. Новосядло, Б.А. Райзберг, Р. Таффлер, О.О. Терещенко, С.Я. Салига, Г.М. Скудар, Е.А. Уткін, О.І. Хитрін та багато інших.

Методика досліджень. Методологічною базою дослідження стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених. Методичною базою стали загальнонаукові методи щодо формування системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва.

Результати досліджень. Головним завданням формування системи фінансової безпеки є приведення знань у певну систему, яка б забезпечувала стабільну і ефективну діяльність суб'єктів підприємництва. Дана система являє собою сукупність фінансових методів і важелів нейтралізації кризових явищ та забезпечення стабільної і ефективної діяльності, а також вирішувати низку завдань:

- 1) здійснення моніторингу фінансового стану суб'єкта підприємництва з метою раннього виявлення ознак кризового розвитку;

- 2) визначення масштабів кризового стану;
- 3) дослідження основних факторів, що обумовлюють кризовий розвиток суб'єкта підприємництва;
- 4) створення і реалізація заходів щодо запобігання криз;
- 5) контроль за виконанням антикризових заходів і оцінка отриманих результатів;
- 6) забезпечення стабільної та ефективної діяльності суб'єкта підприємництва як у короткостроковому, так і в довгостроковому періодах.

Слід відзначити, що втрата контролю над станом кризового середовища призводить до розвитку кризових ситуацій на суб'єкті підприємництва і в кінцевому підсумку може спричинити його банкрутство. Головною проблемою таких випадків є те, що досить часто про необхідність фінансової безпеки згадують вже за фактом виникнення кризових ситуацій. Тому важливим є необхідність інтегрувати систему фінансової безпеки безпосередньо у господарський механізм суб'єкта підприємницької діяльності. Це дасть можливість здійснювати не тільки заходи з нейтралізації криз і, відповідно, попередження банкрутства суб'єкта господарювання, але й здійснювати поточний моніторинг його кризового середовища з метою максимально швидкого реагування на виникаючі загрози. Також це дасть можливість впливати на ефективність діяльності суб'єкта підприємництва шляхом оптимізації фінансового управління.

Найбільш логічним та доречним місцем для впровадження системи фінансової безпеки суб'єкта підприємництва є його інтеграція у фінансово-економічний механізм підприємства, під яким мають на увазі найважливішу складову його господарського механізму, що відображає сукупність фінансових та економічних методів, способів, форм, інструментів і важелів, за допомогою яких здійснюється регулювання фінансово-економічних процесів й відносин з метою ефективного впливу на кінцеві результати діяльності підприємства.

Особливістю побудови системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва є дотримання поставленої мети – забезпечення стабільної, безкризової та ефективної діяльності суб'єкта підприємницької діяльності. А також, важливим її компонентом є реалізація наступних функцій:

- ідентифікація потенційно проблемних ситуацій, що полягає у визначенні потенційно проблемних місць у діяльності, оцінка причин їх виникнення та масштабів наслідків;
- ліквідація проблемних ситуацій, яка полягає у сукупності заходів з вибору важелів впливу на проблему та методів її усунення;
- контроль, що містить в собі всебічну оцінку ефективності вжитих заходів та аналіз поточного стану щодо наявності проблемних ситуацій;
- оптимізація фінансового управління, що полягає у забезпеченні оптимального використання фінансових ресурсів і потенціалу організації шляхом використання відповідного фінансового інструментарію та специфічних методів фінансового управління.

У рамках реалізації даних функцій пропонується така структура побудови системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Ключові підсистеми наведені в загальній структурі (рис.1).

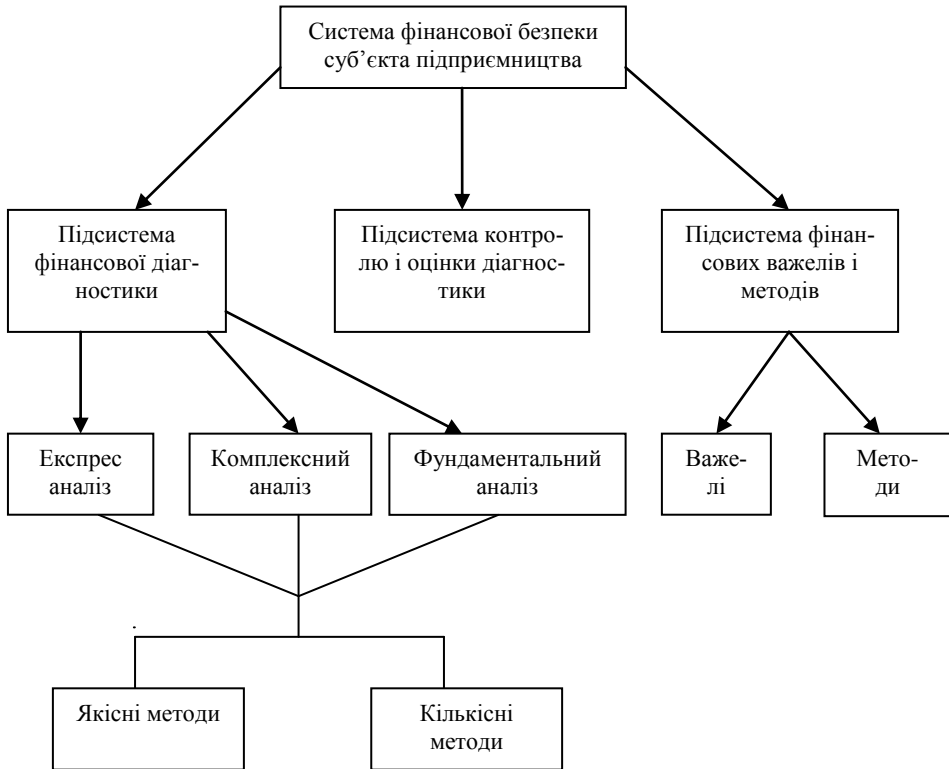

Рисунок 1. Система фінансової безпеки суб'єктів підприємництва

Система фінансової безпеки підприємництва має базуватися на наступних принципах: 1. Мінливості – будь-яка організація у випадку ряду помилок як у господарській, фінансовій, так і управлінських сферах може стати жертвою кризи і у результаті цього банкрутом. Цей принцип обумовлює необхідність здійснення діагностичних, а також превентивних заходів щодо забезпечення ефективної та стабільної діяльності; 2. Об'єктивності – аналітик, що оцінює ймовірності втрати фінансової рівноваги та настання кризи, повинен робити це з урахуванням лише методики аналізу та поточної ситуації на суб'єкті підприємництва та ринкової кон'юнктури; 3. обачності – передбачає формування суджень, необхідних при розрахунках, здійснених в умовах невизначеності, що запобігають уникнути завищення чи заниження ймовірності настання кризи, чи втрати фінансової рівноваги; 4. Безперервності й оперативності – процес із забезпечення фінансової безпеки суб'єкта підприємництва має здійснюватись на постійній основі, щоб вчасно відреагувати на появу негативних факторів, як внутрішнього, так і зовнішнього середовищ, що можуть спричинити за собою виникнення кризових ситуацій і, як наслідок, банкрутства; 5. Конфіденційності – результати діагностики на предмет ймовірності настання кризи та втрати фінансової рівноваги повинні бути комерційною таємницею суб'єкта господарювання, оскільки розголошення даних може викликати негативну реакцію партнерів, контрагентів, інвесторів та ін.; 6. Комплекс-

ності і системності, оскільки фактори, що приводять до втрати фінансової безпеки суб'єкта підприємництва спричиняються різними причинами (внутрішніми і зовнішніми), необхідно оцінювати фінансову ситуацію як взаємодію комплексних змінних усередині організації, відслідковуючи при цьому вплив зовнішнього середовища та його трансформації; 7. Явності в інтерпретації результатів – результати аналізу та рекомендації щодо забезпечення фінансової безпеки суб'єкта підприємництва мають бути чіткими, щоб уникнути неправильного їх розуміння і, як наслідок, хибних дій з боку керівництва.

Пропонована система фінансової безпеки підприємництва дозволить ефективно боротися з реальними кризами, а не їх фіктивними підходами. Фіктивні і навмисні кризові ситуації практично неможливо спрогнозувати. Дані види не є нормальними з точки зору функціонування господарського механізму підприємства. Як правило, вони генеруються самим суб'єктом підприємництва, що суперечить логіці функціонування системи, оскільки вважається, що організація бажає уникнути кризи та забезпечити стабільне та ефективне функціонування. Крім того, у випадку навмисних дій зі створення кризових ситуацій система фінансової безпеки стикатиметься з цілим рядом перешкод для її нормального функціонування, а саме: перекручення даних фінансової звітності, саботування результатів аналізу з боку осіб, зацікавлених у створенні кризи, ігноруванням сигналів від окремих підсистем системи фінансової безпеки, маніпулюванням даними тощо.

Тому дана система фінансової безпеки суб'єктів підприємництва буде працювати у випадку з реальними кризовими ситуаціями, тобто такими, що були спричинені об'єктивними внутрішніми чи зовнішніми факторами і при відсутності злого наміру з боку самого суб'єкта підприємництва.

Систему рекомендується використовувати внутрішніми суб'єктами, а не зовнішніми аналітиками, що має на увазі наявність внутрішньої зацікавленості самого суб'єкта підприємництва, у протилежному випадку вона буде неефективна.

Висновки. В результаті проведеного дослідження було доведено, що головним завданням формування системи фінансової безпеки є приведення знань у певну систему, яка б забезпечувала стабільну і ефективну діяльність суб'єктів підприємництва. Дана система являє собою сукупність фінансових методів і важелів нейтралізації кризових явищ та забезпечення стабільної і ефективної діяльності, Особливістю побудови системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва є дотримання поставленої мети – забезпечення стабільної, без кризової та ефективної діяльності суб'єкта підприємницької діяльності.

Таким чином, систему внутрішньої безпеки пропонується інтегрувати у фінансово-економічний механізм підприємства, що дозволить здійснювати постійний контроль за ризиковим середовищем організації та приймати вчасні та обгрунтовані рішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Фінансова безпека підприємств і банківських установ [Текст]: монографія / за редакцією д.е.н., професора А.О. Єпіфанова, [А.О. Єпіфанова, О.Л. Пластун, В.С. Домбровський та ін.]. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 295 с.

2. Єпіфанов А.О. Обґрунтування фінансового механізму підприємства [Текст] / А.О. Єпіфанов, В.П. Москаленко, О.В. Шипунова // Фінанси України. – 2004. № 1. – С. 3 – 11.
3. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент / Г.О. Крамаренко, О.Є Чорна. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 520 с.
4. Лейс Е.А. Формирование экономического механизма повышения эффективности деятельности строительного-монтажных предприятий / Е.А. Лейс // автореферат диссертации на соискание учёной степени кандидата экономических наук. – Санкт-Петербург, 2003.
5. Москаленко В.П. Финансово-экономический механизм промышленного предприятия: научно-методическое издание / В.П. Москаленко, О.В. Шипунова. – Сумы : Довкілля, 2003. - 176с.
6. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б.А.Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева. – 5-ое изд., перераб. и доп. – М.: - 2006. – 480с.
7. Собственность и хозяйственный механизм в условиях обновления экономики / под ред. В.С. Мочерного. – Львов: Свит, 1993. – 176 с.
8. Білик М.Д. Роль стабільної діяльності підприємств у їх фінансовій безпеці / М.Д. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №8 (83). – С. 129-133.

УДК 631.152:004

СТВОРЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В АГРАРНИХ ВИРОБНИЧИХ СТРУКТУРАХ

Соловйов А.І. – к.е.н., доцент, Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. Сучасний стан агропромислового виробництва залежить від ефективного функціонування механізму управління аграрними виробничими структурами. В основі роботи цього механізму лежить різноманітна інформація, що відображає особливості діяльності сільського господарства. Інформація виступає в якості особливого виду ресурсів, що використовуються на підприємстві управлінськими працівниками для аналізу стану і ситуацій, що виникають в аграрних виробничих структурах. Тому особливо актуальним стає застосування нових інформаційних технологій та створення аграрних інформаційних систем для удосконалення механізму управління з метою підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Стан вивчення проблеми. До проблем інформаційного забезпечення управлінської діяльності на підприємствах звертались такі зарубіжні вчені: Л. Бернстайн., Л. Бриллюэн, Р. Джей, В. Дик, П. Друкер, Д. Міддлтон, Д. Хан, К. Шеннон. Питання ефективного використання інформації та управління підприємствами знайшли відображення в працях таких вітчизняних вчених, як: І.О. Бланк, С.В. Глушко, В.М. Глушков, В.М. Порохня, О.І. Пушкар, В.П. Савчук,